Diftonge (*diphthongs*)

Diftonge kom voor wanneer meer as een vokaalklank saam as een klank gesê word. Byvoorbeeld: **ei** *(***y***),* **ai**, **aai**, **ui**, **oi**, **ooi**, **oei** *en* **eeu**.

Diphthongs are formed by a combination of two vowels in a single syllable. Therefore, one vowel + one vowel = diphthong.

Diphthong	**ei**	**y**	**ou**	**ui**	**aai**	**ai**	**ooi**	**oei**	**eeu**
How diphthongs are formed by vowels	**e** + **i** = ei	**y**	**o** + **u** = ou	**u** + **i** = ui	**aa** + **i** = aai	**a** + **i** = ai	**oo** + **i** = ooi	**oe** + **i** = oei	**ee** + **u** = eeu

In the following table you can see the diphthongs in Afrikaans. When you say the English word next to the diphthongs, you will hear a similar sound to that of Afrikaans diphthongs:

Diftong (*diphthong*)	**English word**	**Afrikaans word**
ai	*maestro / aisle*	aitsa
aai	*my*	waai
ei/y	*rain*	trein
eeu	*phew*	leeu
oi	*boy / oil*	Khoi
ooi		rooi
ui	*pray*	tuin
ou	*goat*	blou
oei	*doing*	bloei

Although diphthongs are made up of two sounds, it may have one, two or three letters as you can see in the table above.

1. Sê eers hierdie woorde waarin diftonge voorkom hardop totdat jy die klank reg kan sê. Skryf dan langsaan neer uit hoeveel letters die diftong bestaan:
   a) koei, roei, foeitog, boei:
   Ek hoor twee klanke, maar sien ___________ letters.
   b) otjie, potjie, rotjie:
   Ek hoor twee klanke, maar sien ___________ letters.
   c) meeu, leeu, skreeu:
   Ek hoor twee klanke, maar sien ___________ letters.
   d) lui, muis, bruis, druis:
   Ek hoor twee klanke, maar sien ___________ letters.
   e) flou, kou, rou, vrou:
   Ek hoor twee klanke, maar sien ___________ letters.
   f) bly, Mei-maand, dryf:
   Ek hoor twee klanke, maar sien ___________ letters.

2. **Lees die volgende uittreksel en beantwoord die vrae:**

"Nerdus! Drakenstein is weg! Daar was 'n inbraak. Die wetenskapklas se venster is gebreek. Iemand het hom gesteel."

"Wat! Dis onmoontlik! Is daar nog iets gesteel?"

"Dis wat so eienaardig is. Dis net Drakenstein wat weg is. Waarom dink jy het iemand ingebreek om hom te steel?"

Dis vir almal skokkende nuus. Op Bergville word daar selde iets gesteel. En nog minder word daar ingebreek om iets te vat. Die opsigter weet ook van geen sout of water nie.

"Ek het hom elke dag daai kos gegee wat jy my gegee het," sê hy vir Nerdus. "Hy het lekker geëet, jô! Toe word hy mooi vet …" Hy lag te lekker. "En baie groot!"

"Hoe groot?" vra Nerdus agterdogtig. Daardie kragkosresep wat hy aangemaak het …

(Uit: *Skool is 'n riller*. 2017. Saamgestel deur Marianna Brandt. Storie: "Tirannie van Drakenstein" deur Eudore Allers. Human & Rousseau.)

a) Onderstreep al die dubbelklanke en diftonge in die uittreksel hierbo. Onderstreep die dubbelklanke met groen en die diftonge met blou.

b) Wat is die trappe van vergelyking (*degrees of comparison*) van "min" en "groot"?

Stellende trap	Vergrotende trap	Oortreffende trap
min		
groot		

c) Verdeel die volgende woorde in die uittreksel op in lettergrepe (*syllables*):

- agterdogtig: ______________________________
- Drakenstein: ______________________________
- ingebreek: ______________________________

Kyk op bl. 9 hoe jy lettergrepe opbreek.

Spelling: Woorde met ei en y

The sounds **ei** and **y** in Afrikaans have exactly the same sound, but it is written differently. We write some words with "y" and others with "ei".

Look at the table below to see how the sounds are pronounced similarly:

Woorde met ei		Woorde met y	
meisie	English: *girl*	kry	English: *get*
lei	English: *lead*	sny	English: *cut*
klei	English: *clay*	gly	English: *slip*
trein	English: *train*	skyn	English: *shine*
feit	English: *fact*	fyt	English: *fyte*

Gr 6 Nuwe Alles-In-Een Taal- en leesoefenboek hfs 01.indd 5 2017/05/08 9:43 AM

1. Kies die regte woord tussen hakies. Onderstreep (*underline*) die regte antwoord:
   a) Ek het gaan stap tot by die (klein/klyn) tuintjie.
   b) Sy (seil/syl) liewers op 'n boot as om 'n opstel te (skryf/skreif).
   c) Die hout (dryf/dreif) op die water.
   d) Almal is opgewonde, maar wie gaan die (leiding/lyding) neem en voor loop?
   e) Die opdraande is (steil/styl) om by die skat uit te kom.
2. Onderstreep (*underline*) nou die diftonge in die volgende sinne.
   (To help you, the number of diphthongs in each sentence are given in brackets.)
   a) Daar is baie mooi leeus in die wildtuin. (4)
   b) Eina, my rooi skoene maak my seer. (3)
   c) Bont kleure kan nooit ooit saam gewas word nie. (2)
3. Omkring (*circle*) die woorde wat nie 'n diftong bevat nie:
   a) sag; been; my; huil
   b) mooi; groen; blou; buk
   c) bang; baie; vloer; nooit

Belangrik:
Die volgende vokaalklanke is nie diftonge nie: **oe**, **ie** en **eu** (ons hoor net een klank, al is daar twee letters). Byvoorbeeld: soen, mier en deur.

(Grappie uit: van der Lugt, P. 2015. *Hoe meer haas . . . hoe minder wortels!* Tafelberg.)

Konsonante (*consonants*)

The consonants in Afrikaans are the same as those in English and most of the time they are pronounced similarly. When we make sounds by using our lips, teeth or tongue against our lips or tongue, we know that the sound is a consonant.

Gr 6 Nuwe Alles-In-Een Taal- en leesoefenboek.indb 6 2017/04/20 3:39 PM

Check the pronunciation of the words in the table below by listening to the sound of the word in English next to the Afrikaans word:

Consonant	Afrikaans	English
b	blou	blue
d	dam	dam
f	fontein	fountain
g	groen	green
h	help	help
j	ja	ya
k	klou	cling
l	lam	lamb
m	melk	milk
n	nee	no
p	pienk	pink
r	roos	rose
s	staan	stand
t	twintig	twenty
v	vyftig	fifty
w	wat	verb
z	zoem	zoom

Do you see that the Afrikaans **v** is pronounced like the English **f** and the Afrikaans **w** is pronounced like the English **v**?

1. Sê hierdie woorde hardop:
   a) **j**y, **j**ulle, **j**onk, **j**an, **j**akkals, **j**oune, **j**euk
   b) **h**elp, **h**ou, **h**aak, **h**emp, **h**akkel, **h**oogtyd, **h**uis
   c) **b**erge, **g**evolge, **n**ege, **n**egentien, **n**egentig, **s**orge, **b**orge
   d) **k**erse, **k**antoor, **k**nieg, **k**lanke, **k**lim, **k**louter

Spelling: Woorde met d en t

What you and what you 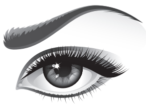 are not always the same! Different letters can be pronounced similarly like **d** and **t**.

We can distinguish the spelling of **d** and **t** words by forming plurals (*meervoude*) of the words so that we can see how the word should be spelt. For example: stert → ster**t**e or rand → ran**d**e.

Gr 6 Nuwe Alles-In-Een Taal- en leesoefenboek.indb 7 2017/04/20 3:39 PM